GŁOS POMORSKI

Nr. 160 — Rok 2. (GAZETA POMORSKA) **Numer pojedyńczy 25 mk.**

Prenumerata miejscowa: W ekspedycji mies. **380 mk.** kwart. **1140** mk. Przedpłata na poczcie miesięcznie **418** mk., kwartalnie **1254** mk. — W razie nieprzewidzianych wypadków jak strejki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów lub zwrotu prenumeraty.

— — — Rękopisów nadesłanych nie zwraca się — — —

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem. Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południe.

Rachunek bieżący: Bank Związka Sp. Zarobk. i Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz. P. K. K. P. Grudziądz. — Konto czekowe: **Gdańsk nr. 2980.** Konto pocztowe: Kasa Oszczędności Oddział w Poznaniu nr. 201193. Miejsce płatności i wykonania: Grudziądz.

Ogłoszenia: Wiersz wysokosci milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łamowej 25 mk., w dziale reklamowym na stronie 3-łamowej przed tekstem 170, wśród tekstu 200, za tekstem 150, dla zagranicy z wyjątkiem W. M. Gdańska i Niemiec 200% nadwyżki w markach polskich lub ich wartosci walutowej. Dla W. M. Gdańska: wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łam. 2 mk. niem., w dziale reklamowym na stronie i 3-łam. przed tekstem 12 mk. niem., wśród tekstu 15 mk. niem., za tekstem 10 mk. niem., dla Niemiec 50% nadwyżki. Za tłomaczenie 20%. — **Administracja nie przejmuje** odpowiedzialności za termin umieszczenia ogłoszenia Rachunki są płatne w 8 dniach: po upływie tego terminu dolicza się 5% ponad skonto bankowe.

Redakcja i Administracja: Groblowa 27/29. | **GRUDZIĄDZ,** wtorek, dnia 11-go lipca 1922 | Telefon Nr. **50** i **51.**

Przed dniem 16 lipca 1922 r.

W SPRAWIE UROCZYSTOŚCI GÓRNOŚLĄSKIEJ.

Warszawa, (Pat.) Komisja organizacyjna centralnego komitetu dla objęcia G. Śląska przez Polskę komunikuje co następuje: Instytucje społeczne zorganizowane w odpowiednie komitety celem obchodu uroczystości dnia w którym Górny Śląsk objęty został przez Polskę proszone są o włączenie następujących punktów porządku uroczystości przy układaniu programu uroczystości. Pożądane, aby 15 lipca wieczorem w mieście orkiestry odegrały „Rotę" i ażeby odbyły się krótkie pochody z pochodniami i orkiestrami. Dnia 16 lipca rano powinny odbyć się zbiórki w miejscach pracy lub lokalach organizacyjnych, a następnie przejście do punktu zbornego, z którego nastąpiłby uroczysty pochód o wyznaczonej godzinie na nabożeństwo, i o ile to możliwe, polowe. Po nabożeństwie rozwiązanie pochodu. Tegoż dnia po południu na placach lub w ogrodach publicznych winny wystąpić orkiestry oraz poleca się urządzanie akademji w miarę możności pod otwartem niebem.. Zebrane kwoty podczas zbiórki pieniężnej należy przeznaczyć na doraźną pomoc dla uchodźców z tych części Śląska, które nie zostały przyznane Polsce.

Na Górnym Śląsku.

ŚRODKI DO ZLIKWIDOWANIA TERORU NIEMIECKIEGO NA G. ŚLĄSKU.

Katowice, (Pat.) Komisja mieszana dla Śląska podaje do wiadomości, że prezydent komisji dr Calonder zaprosił przedstawicieli niemieckiej władzy administracyjnej z obu części G. Śląska na konferencję. Celem konferencji było omówienie zwalczenia teroru i gwałtów kierowanych w obu częściach G. Śląska przeciwko mniejszościom narodowym. Przedstawiciele obydwu państw zgodnie potępili teror narodowościowy i wyrazili przeknanie, że należy użyć wszelkich środków i całej energji, aby położyć kres, podobnym zbrodniom. Obie strony zgodziły się na to, że należy umożliwić wygnańcom powrót do siedzib. W tym celu stworzona będzie komisja, która zajmie się ułatwieniem powrotu. Rozbrojenien ludności musi być przeprowadzone w obu częściach G. Śląska z całą energją i z zastosowaniem najostrzejszych środków. W końcu obie strony dały wyraz wdzięczności dla prezydenta komisji mieszanej za zwołanie konferencji w obecnych warunkach koniecznej.

Katowice, (Pat.) Wojewoda p. Rymer wydał następującą odezwę: Rząd pol. przejął władzę w przyzn. mu części G. Śląska i zdecydowany jest zaprowadzić w najkrótszym czasie porządek i spokój w współżyciu narodowości G. Śląsk zamieszkujących. W tym celu rząd zastosuje wszelkie środki i całą władzę jaką na mocy obowiązujących ustaw posiada... Rząd będzie zwalczał bezwzględnie gwałt i teror, kierowany przeciwko mniejszości niemieckiej. Niech każdy pamięta, że gwałty takie powodują ciężkie skutki dla rodaków po stronie niemieckiej. Rząd uważa za najważniejszy swój obowiązek umożliwić wygnańcom powrót. Taką samą odezwę ogłosił rząd niemiecki w niemieckiej części G. Śląska. Oba rządy porozumiały się co do środków, jakie należy zastosować.

BEZCZELNOŚĆ NIEMIECKA NIE ZNA GRANIC.

Katowice. (Pat.) Polskie pisma górnośląskie ogłaszają co następuje: W prasie niemieckiej górnośląskiej, a w szczególności w „Katowitzer Zeitung" pojawiają się systematyczne artykuły, mające na celu zohydzenie władz polskich na Śląsku. W artykułach tych podnosi się przedewszystkiem zarzut, że władze polskie nie funkcjonują dotychczas zupełnie albo też w bardzo ograniczonym zakresie, między innemi zarzuty te dotyczą także sądów, w których według niemieckich doniesień, panuje ciągle zupełny zastój. Twierdzenia te są wszystkie z gruntu fałszywe, a są tylko wyrazem wrogiego usposobienia prasy niemieckiej dla władz polskich. Wszystkie sądy rozpoczęły natychmiast urzędowanie, a chociaż z powodu zaległości, pozostawionych przez sędziów niemieckich, urzędowanie nie może się odbywać odrazu w całej pełni, to w każdym razie sądy dostępne są dla publiczności w takich samych rozmiarach jak za czasów niemieckich i nikt nie jest z powodu objęcia sądownictwa przez Polaków narażony na utratę swych praw. Kiedy podczas plebiscytu z powodu strajku sędziów pruskich panował na Śląsku rzeczywisty zastój w sądownictwie przez kilka tygodni, prasa niemiecka nie uskarżała się na to wcale. Obecnie natomiast nie uwzględnia zupełnie trudności z jakiemi walczyć muszą polskie sądy i podnosi zarzuty z gruntu fałszywe w sposób wprost karygodny. Nie ulega też wątpliwości, że powołane władze pociągną redakcje pism niemieckich do odpowiedzialności sądowo-karnej, względnie wydadzą odpowiednie zarządzenia, aby napaści takie w przyszłości się nie powtarzały.

LIKWIDACJA GENERALN. KONSULATU POLSKIEGO W OPOLU.

Katowice, (Pat.) Generalny konsulat polski w Opolu z dniem 9 bm., tj. z chwilą ukończenia się władzy międzysojuszniczej komisji na G. Śląsku został zlikwidowany. Przy okazji pożegnania gen. Le Rond'a w imieniu rządu francuskiego wręczył obu polskim konsulom odznakę orderu Legii Honorowej.

CALONDER W WARSZAWIE.

Warszawa, (Pat.) W poniedziałek rano przybywa do Warszawy przewodniczący górnośląskiej komisji mieszanej prezydent Calonder w towarzystwie sekretarza, członka sekretarjatu Ligi Narodów p. de Montenach. Przyjeżdżają również polscy członkowie komisji mieszanej: pp. inż. Stanisław Grabianowski i mecenas Konstanty Wolny oraz niemieccy członkowie tejże komisji pp. dyr. Lukaschek i hr. Moltke. W godzinach rannych przedstawi się komisja mieszana p. prezydentowi ministrów, w południe podejmować będzie p. Calondera śniadaniem p. minister spraw zagranicznych Narutowicz. Na tem śniadaniu obecni będą również i inni członkowie komisji mieszanej. W godzinach popołudniowych przyjmie prezydenta Calondera na posłuchaniu p. Naczelnik Państwa. Wieczorem odbędzie się w salonach Prezydjum Rady Ministrów uroczysty obiad na cześć prezydenta i członków komisji mieszanej.

W państwie bojaźni bożej.

LUDENDORFF POD PRĘGIERZEM.

Wiedeń. (PAT.) „Neue Freie Presse" donosi z Berlina, że wyszły tam na jaw senzacyjne szczegóły obciążające poważnie generała Ludendorffa, hr. Rewentlowa, byłego redaktora „Deutsche Tageszeitung" i posła Walla, wydawcę „Der Abend", a mianowicie z listów znalezionych u aresztowanego studenta Günthera, uczestnika zamachu na Rathenaua wynika, że Ludendorff i Reventlow byli w stałym kontakcie z kapitanem Erhardtem, ściganym przez władze dla udziału w zamachu Kappa. Następnie listy wykazują, że między narodowcami niemieckimi a skrajnymi monarchistami rosyjskimi istniał ścisły kontakt. Nadto Erhardt szukał porozumienia z sowietami. Że Ludendorff był wmieszany w zamach Kappa, wynika z tych ustępów listów, w których powiedziano, że wznowienie procesu Kappa nie jest pożądane, gdyż mogłoby to skompromitować Ludendorffa.

NIEMCY NIE MAJĄ ZAMIARU PŁACIĆ ODSZKODOWAŃ.

Paryż. (PAT-Havas.) Według informacji z kół międzysojuszniczych rząd niemiecki z okazji zapłaty w dniu 15 bm. dalszej raty odszkodowawczej zamierza podobno znów poruszyć kwestję odszkodowań. Niemcy mają się zobowiązać do płacenia do końca roku stosownie do planu płatniczego po 150 miljonów w złocie w miesiącach lipcu, sierpniu, wrześniu i październiku, zaś po 60 miljonów w złocie w listopadzie i grudniu, razem 722 miljonów marek w złocie. Niemcy mają postawić żądanie, aby ich zwolniono od przypadających w roku 1923 i 1924 wypłat w gotówce i zobowiązać się w tych dwuch latach tylko do świadczeń w naturze, które, jak wiadomo na rok 1923 wyznaczone zostały w wysokości 1450 milj marek w złocie, z czego 950 milj. przypadłyby Francji.

Z Rosji i o Rosji.

Nędza oficerów armji czerwonej.

Gdańsk. (PAT.) Tutejsze dzienniki donoszą z Moskwy: Urzędowy organ rządu sowieckiego „Izwiestja" uskarża się z powodu wzrastającej ustawicznie nędzy wśród oficerów armji czerwonej. Wszyscy bez wyjątku dowódcy armji czerwonej nie mają dostatecznych środków utrzymania, oddają się wskutek tego zajęciom ubocznym, co uniemożliwia dostateczne wyszkolenie korpusu oficerskiego armji czerwonej i utrudnia nad wyraz organizacje tej armji.

Nowa praca monarchisyczna.

Praga. (PAT.) „Pager Tageblatt" donosi z Berlina: Otrzymano tu szczegóły o pzygotowaniu restauracji monarchji w Rosji. Na czele ruchu monarchistycznych rosyjskich przewidują upadek rządu sowickiego z chwilą całkowitego usunięcia się Lenina z czynnej polityki. Przypuszczają, że przewrotu dokona gen. Brusiłow, którego wierność dla rządów sowieckich niejednokrotnie podawano w wątpliwość. „New York Herald" ogłasza list Brusiłowa, przesłany wielkiemu księciu Mikołajowi. W liście tym gen. Brusiłow opisuje tragiczne położenie Rosji i twierdzi, że w szeregach czerwonej armji znalazłyby się żywioły skłonne do przewrotu. Przedewszystkiem szereg garnizonów w Rosji wschodniej przeszedłby natychmiast do powstańców.

OTWARCIE KONGRESU ANTYALKOHOLICZNEGO.

Poznań, (Pat.) W auli uniwersyteckiej nastąpiło uroczyste otwarcie piątego polskiego kongresu antyalkoholicznego. Wśród obecnych poza komitetem oraz przedstawicielami organizacji propagujących antyalkoholizm był minister zdrowia dr. Chodźko, pos. Moraczewski, posłowie Lewandowski i Kłos, przedstawiciele władz rządowych ni samorządowych oraz wojskowości. Po szeregu powitalnych przemówień dr. Jaroszyński z Warszawy wygłosił odczyt pod tytułem „Psychologja alkoholizmu", poczem przemawiał poseł okręgu białostockiego p. Włościński, zaznaczając szkodliwość alkoholizmu. O godzinie 12 otwarto uroczyście wystawę przeciwalkoholiczną w szkole im. Konopnickiej. Obrady potrwają 2 dni.

SPALONE MIASTO.

Lublin, (Pat.) Onegdaj wybuchł groźny pożar w Janowie lubelskim. Spaliła się cała północna część miasta, rynek oraz dzelnica okalająca kościół. Na 600 domów spłonęło 400. 4 tysiące ludzi pozostało bez dachu nad głową. Spaliły się m. in. kościół i szpital. Przyczyna pożaru narazie niewyjaśniona.

KOMISJA SEJMOWA W WILNIE.

Wilno, (Pat.) Wczoraj przybyła tu komisja sejmowa dla zbadania zajść z dnia 2 bm. i rozpoczęła swoje czynności.

Z SEJMU GDAŃSKIEGO.

Gdańsk, (Pat.) Na wczorajszem posiedzeniu sejmu gdańskiego uchwalono we wszystkich 3-ch czytaniach ustawę o podwyższeniu podatku od obrotów giełdowych oraz ustawę wprowadzającą podatki od obrotu dewizowego. Równocześnie przyjęto ustawę o kontyngencie zbożowym na rok gospodarczy 1922 — 23. Ilość wyznaczona wynosi 15 000 ton zboża. Po uchwaleniu powyższych ustaw sejm gdański rozpoczął ferje, które trwać będą do dnia 2 sierpnia roku bieżącego.

Gdańsk, 10. VII (Tel. wł.) ***Marka polska 9,60 dolary Sjt. Z. 555.***

MILJONÓWKA.

W sobotniem ciągnieniu miljonówki padła wygrana na nr. 8998.081.

W Hadze...

Sprawa litewsko polska.

Haga. (PAT.) „Telegraf" zamieszcza jako odpowiedź na oświadczenie delegata litewskiego, złożone przedstawicielowi tego dziennika, a zarzucające Polsce niestosowanieo się do układu suwalskiego, oświadczenie następujące ministra Strassburgera: „Powstrzymuje się od wkraczania w szczegóły obecnych stosunków polsko-litewskich. Troska o interesy konferencji nie pozwala mi na podnoszenie kwestji czysto politycznych, zwłaszcza kwestji tak delikatnych, jak te, które poruszył delegat litewski, Zaunius w swym wywiadzie. Pozostawiam czytelnikom „Telegrafu" kwestię oceny, czy leży to w interesie konferencji, ażeby czysto polityczne dyskusje obce programowi naszych prac, mąciły tak bardzo upragnioną harmonję między członkami komisji nierosyjskich przed otwarciem dyskusji z delegatami Sowietów. Z powyższych względów rezygnuje z odparcia twierdzeń delegata litewskiego, przyczem delegacja polska pragnie specjalnie podkreślić swoje względy dla tych, którzy ja przyjmują z taką gościnnością. Jestem głęboko przekonany — mówił nakoniec minister — że droga, na którą wstępujemy w Hadze, doprowadzi nas z pewnością do uregulowania ogólnego trwałego wszystkich trudności ekonomicznych, z powodu których cierpi jeszcze Europa Wschodnia. Takie same oświadczenie ukazało się w „Independance Belge". Stanowisko pełne godności i umiarkowania delegata polskiego wywarło jaknajlepsze wrażenie w kołach konferencji.

Sprawa koncesji w Rosji.

Haga. (PAT.) Dyskusja w sprawie koncesji doprowadziła do widocznego przełomu. Delegat holenderski zażądał dokładnego określenia przywilejów, zastrzeżonych dla dawnych właścicieli, na co Litwinów odpowiedział, iż jedynem prawem im przyznanem będzie prawo pierwszeństwa przy otrzymaniu koncesji. Przedstawiciel Belgji Cattier zagadnął wówczas Litwinowa o dokładne określenie, czy sowiety w dalszym ciągu nie uznają prawa własności, na co Litwinow oświadczył, iż nie może odpowiedzieć. Krasin natomiast zaznaczył kategorycznie, iż nigdy nie było i nie będzie mowy o przywróceniu własności prywatnej. Przedstawiciel Francji Lapradelle stwierdził, że komisja stosownie do swego programu powraca do zbadania warunków podjęcia pracy w Rosji, podkreślając fakt, że skoro warunki będą sprecyzowane, trzeba będzie pzonać dokładnie sytuację tych, którycu w d. c. — jak się wyraził mówca — nazywamy właścicielami. Posiedzenie zakończono wśród ogólnego podniecenia.

Haga (PAT.) Komunikat urzędowy. Litwinow przedłożył wykaz koncesji mogących być udzielonemi towarzystwom mieszanym organizowanym przez rząd sowiecki z udziałem kapitałów zagranicznych. Koncesje te byłyby zabezpieczone od nacjonalizacji, konfiskaty i rekwizycji, natomiast zawierają obowiązanie użycia odpowiedniego procentu rosyjskich rąk roboczych. Miedzy przedsiebiorstwami mogącemi stać się objektem koncesji figurują źródła naftowe. Następnie Litwinow powrócił do sprawy kredytów. Na co przewodniczący oświadczył mu, że komisja dla spraw kredytu nie może udzielić odpowiedzi, nie poznawszy dokładniej sytuacji wewnętrznej w Rosji. Krassin udzielił wyjaśnień co do udzielenia koncesji byłym właścicielom przedsiębiorstw.

Włochy trzeźwieją.

Rzym. (PAT-Havas.) W związku z wiadomościami, napływającemi z Hagi, prasa włoska zaczyna trzeźwiej patrzeć na uroszczenia bolszewickie. Odzywają się natomiast coraz częściej głosy, domagające się pewnych gwarancji.

Wniosek nagły.

posłów ks. Olszańskiego, F. Raczkowskiego, St. Brzostowskiego, ks. Maciejewicza i innych w sprawie zajść krwawych z dn. 2 lipca rb. w Wilnie.

W dniu 2 lipca br. nastąpiło w Wilnie krwawe starcie policji miejscowej z ludnością spokojnie przybywającą nad odczyt, zapowiedziany w sali Miejskiej, afiszami na mieście, zgodnie z uprzednio udzielonem zezwoleniem władz miejscowych. Pozwolenie to zostało przez władze cofnięte na półtorej godziny przed terminem rozpoczęcia odczytu, przytem jednocześnie wydane, było rozporządzenie policji, aby uniemożliwiła publiczności wstępu na odczyt. Policja w sposób brutalny rozpędzała przybywających, skutkiem czego wywołało to żywe oburzenie zgromadzonych szczególnie w chwili, gdy policja konna szarżując najspokojniej idąca publiczność, wjechała konno do przedsionka kościoła św Kazimierza. Policja użyła broni palnej, strzelając na oślep do tłumu w wyniku czego zostało zabitych dwóch obywateli miasta, a dziewieciu rannych. Zaledwie wojsko, które usunęło policję, zdołało uspokoić wzburzone zachowaniem się policji tłumy. Wobec powyższych wysoce oburzających faktów zachowania się miejscowej administracji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Rząd, do przeprowadzenia z największym pośpiechem dochodzenia w sprawie niesłychanego naruszenia wolności, konstytucyjnej przez władze administracyjne w Wilnie, oraz w sprawie tragicznych zajść wywołanych w związku z tem przez policję wileńską do natychmiastowego surowego ukarania winnych i do złożenia Sejmowi sprawozdania z wyniku dochodzenia i zarządzonych środków dla uniemożliwienia na przyszłość podobnych wypadków w ciągu dwóch tygodni.

3. Sejm wybiera Komisję Nadzwyczajna z 7 członków dla zbadania na miejscu zajść wileńskich.

Warszawa, dnia 6 lipca 1922 r.

(Z telegramów dowiadujemy się, że komisja ta już wyjechała do Wilna.)

Deklaracja Narodowo Chrześcijańskiego Klubu Robotniczego w sprawie nowego rządu, złożona przez posła Czerniewskiego.

Przesilenie, wywołane w sposób samowolny i lekkomyślny przez Naczelnika Państwa niestety przyniosło bardzo smutne owoce dla Państwa naszego. Widzieliśmy i widzimy spadek marki, który nie zatrzymał się nawet z tą chwilą, kiedy p. Śliwiński przystąpił do obejmowania rządów. Przesilenie wywołało największy kryzys finansowy, jaki dotychczas przechodziliśmy, wywołało wzmagającą się w gwałtowny sposób drożyznę i wreszcie wywołało nędze i biedę ludu pracującego, która powiększyła się jeszcze przez zastój w przemyśle, kiedy jednocześnie nasza polityka zagraniczna, która od bardzo niedawna, bo zaledwie od szeregu miesięcy, zaczęła nabierać pewnego waloru i pewnego znaczenia na terenie międzynarodowym nagle ni z tego ni z owego zachwiała się, kiedy okazało się, że ten minister który tę politykę szczęśliwie zainaugurował i prowadził z aprobatą całego Sejmu, kiedy ten minister został zmieniony ni z tego ni z owego przez człowieka, który na terenie zagranicy jako minister spraw zagranicznych jest całkowicie dla nas nieznaną kartą. (Głos: Ale Czerniewski jest znany za granicą.)

Wreszcie okazało się, że nawet praworządność stosunków naszych wewnętrznych została zachwiana przez wątpliwości konstytucyjne, które dotychczas nigdy przez nikogo i nigdzie nie były podnoszone, i wtedy ten obraz dopełnił się całkowicie, sprawiając wrażenie anarchji i nierządu. Dlatego pragnęliśmy, żeby ten Rząd jak najprędzej stanął na nogi i dlatego, kiedy wystąpił Naczelnik Państwa z poleceniem p. Śliwińskiemu tworzenie Rządu, odnieśliśmy się w pierwszej chwili z przychylnością do tego nowego prmejera. I okazuje się, że ani o składzie Rządu nie mogliśmy się dowiedzieć, ani nawet o programie szerszym poza powtarzaniem, nic nowego w tym względzie nie słyszeliśmy. Wobec tego, rzecz naturalna, musieliśmy odmówić swego poparcia ale teraz, po przemówieniu p. Śliwińskiego, musimy tembardziej stanąć na stanowisku, któreby jasno nasz stosunek do obecnego Rządu określiło. Wobec tego pozwolę sobie złożyć krótką wobec Sejmu deklarację:

. . . Sejmowy Narodowo Chrześcijański Klub Robotniczy, wobec przemówienia p. Śliwińskiego desygnowanego przez Naczelnika Państwa na premjera stwierdza, że przesilenie wywołane przez Naczelnika Państwa rzekomo w celu wynalezienia Rządu z większym autorytetem i siłą, opartego na zwartej większości Sejmu i zdecydowanej opinji kraju doprowadzić musiało do pogorszenia sytuacji i do zareprezentowania Izbie Rządu, który mniej jeszcze posiadając autorytetu od poprzednika swego, nie wzbudza najmniejszego zaufania w społeczeństwie. Na najbliższy Rząd spada obowiązek przeprowadzenia czystych wyborów, kontynuowania dotychczasowej, a przez Sejm aprobowanej polityki pokojowej, rozumnej oszczędności i bezwzględnej kontroli nad wydatkami na tle ścisłej konstytucyjnej praworządności. Wobec tego Rząd p. Śliwińskiego nie daje żadnej gwarancji pójścia niewzruszenie powyżej wskazanej linji. Klub odmawia mu zaufania.

KRĘTACTWA NIEMIECKIE.

Londyn, (Pat.) „Evening News" donosi, iż Niemcy zawiadomiły mocarstwa sprzymierzone o swojej niemożności dalszego dostarczenia 2 miljonów ton węgla miesięcznie, żądając jednocześnie zredukowania tej wysokości do 1 miljon 430 tysięcy ton.

NOWE ŚWIĘTO PAŃSTWOWE WE FRANCJI.

Paryż, (Pat.-Havas) Izba przyjęła definitywny projekt ustawy, według którego dzień 11 listopada każdego roku, w którym przypada rocznica zawieszenia broni będzie dniem świątecznym, poświęconym uroczystemu obchodowi zwycięstwa i pokoju.

NAJBLIŻSZE POSIEDZENIE RADY LIGI NARODÓW.

Paryż, (Pat-Havas) „Petit Parisien" dowiaduje się, że Rada Ligi Narodów zbierze się 19 bm. w Londynie na 19-ta sesję, której porządek dzienny obejmuje między innemi sprawę mniejszości narodowych w Polsce, na Węgrzech i na G. Śląsku, sprawę nowej granicy między Austrją a Węgrami oraz utworzenia międzynarodowego trybunału.

REGULARNA WOJNA W IRLANDJI.

Ellvese, (Pat.) Z Londynu donoszą o rozpoczęciu wielkiej bitwy na froncie 80 klm. na północ od Dublina. Wojska rządowe wyparły republikanów. Republikanami dowodzi de Valera.

Nauka, literatura i sztuka.

Państwowy Instytut dentystyczny w Warszawie.

Dyrekcja Państwowego Instytutu Dentystycznego podaje do wiadomości, że kancelarja tegoż Instytutu (ul Marszałkowska nr. 151 w Warszawie) przyjmuje zapisy na rok akademicki 1922/23 do dnia 15-go września r. b.

Do podań należy dołączyć:

1) świadectwo maturalne. 2) metrykę urodzenia. 3) fotografię i 4) świadectwo wojskowe dla mężczyzn.) Początek roku szkolnego 15 września, a wykładów 1 października 1922 r. Kurs nauki 4-letni. Czesne wynosi 20 000 mk. rocznie.

Wiadomości streszczone.

Rektorem Uniwersytetu lubelskiego wybrany został X. prof. Jacek Woroniecki

Rektorem Politechniki warszawskiej został ponownie dr. Leon Staniewicz, profesor zwyczajnej Elektrotechniki teoretycznej prokurator inż. Ignacy Radziszewski. profesor zwyczajny Wodociągów i Kanalizacji (ponownie).

Zlot III okręgu Tow. gimn. „Sokół"

odbywał się w sobotę i w niedzielę w prastarym grodzie Świętopełka — w Świeciu. Miasto z ogromnym, zdumienie wprost budzącym nakładem sił i ofiar obywatelstwa i drużyny miejscowej przybrało szatę wspaniałą i nadzwyczaj gościnnie gości przyjmowało. Udział w zlocie wzięło 6 drużyn, pozatem liczni goście. Z przedstawicieli prasy był poza redaktorem i wydawcy pisma miejscowego „Głosu Świeckiego" reprezentowany „Głos Pomorski."

Szczegółowy opis wspaniałego tego zlotu, z przebiegu którego i okręg i Świecie mogą być dumni. zamieścimy w numerze następnym.

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Wtorek Piusa b., Pelagji. Wschód słońca **3.51, zachód** 8.18. **Wschód księżyca** 9.14, za h. 6.27

MUZEUM zamknięte do 1 sierpnia br.

BIBLJOTEKA I CZYTELNIA T. C. L. zamknięta do 1 sierpnia br.

Teatr Pomorski w Grudziądzu.

W poniedziałek przedstawienie dla Wojska „DOM OTWARTY".

—** **NARESZCIE DESZCZ.** W nocy z dnia wczorajszego na dzisiaj spadł nareszcie rzęsisty deszcz. Nareszcie odetchnęły i ziemia i ludzie i roszczą nadzieje, że i w dniach przyszłych nie zabraknie tego tak potrzebnego pokarmu dla ziemiopłodów bo cóż to kropelka na rozpalone lica. Taką kropelką bowiem był wczorajszy choć dość gęsty deszcz dla rozpalonej i nawskróś wysuszonej ziemi.

—** **OD MAGISTRATU** w sprawie łaźni miejskiej, którą poruszyliśmy w jednym z ostatnich numerów otrzymujemy sprostowanie które zawiera twierdzenie, że dozorca łaźni mui mieć wolną godzinę obiadową i dlatego zamyka się łazienki na 1 godzinę od 12 — 1 w południe.

Zapytujemy się wtedy czy Magistrat wzgl. Kasa Miejska na taki cel nie mogłaby wyasygnować pewnej kwoty za którą możnaby zatrudniać zastępcę tegoż dozorcy? Zdajemy sobie sprawę z tego, że wydatki na łazienki są może wielkie a dochody szczupłe, lecz trza też o tem pomyśleć, że jest to tylko urządzenie przejściowe. konieczne potrzebne i ochroni się przez to może niejedno młode życie przed utonięciem.

A może na przyszłość Magistrat wydzierżawi łazienki i jesteśmy pewni że dzierżawca je dobrze utrzyma a zapewne przez te cośkolwiek wyższe ceny amatorów kąpieli nie ubędzie.

—** **„PODPIS" PALCEM.** Podczas wydawania paszportów polskich w niektórych komisarjatach policji, gdy ktoś nie umie się podpisać, stosowany jest system daktyloskopijny, za pomocą odcisku palca na paszporcie.

—** **BEZPOŚREDNIE POŁĄCZENIE KOLEJOWE między Gdańskiem a Bukaresztem.** Jak ogłasza warszawska dyrekcja kolejowa, przeprowadzone będą wagony kolejowe klasy 1 i 2 na torze Gdańsk — Śniatyń — i Warszawa — Śniatyń w pociągu, który wychodzi z Warszawy o godzinie 8,50 rano, odtąd aż do Bukaresztu. Pociąg z Bukaresztu przybywa zaś do Warszawy na główny dworzec o godzinie 9,15 przed południem.

—** **WYJAZD ZDEMOBILIZOWANYCH OFICERÓW DO JAPONJI.** Jak się dowiadujemy, większa część zdemobilizowanych oficerów armji polskiej, którzy nie mogli znaleść zajęcia, zgłosiło się do ambasady japońskiej w Warszawie z prośbą o przyjęcie ich, w myśl ogłoszenia tej ambasady, do armji japońskiej. Oficerowie ci otrzymają wolny przejazd do Japonji, gdzie mają odbyć 6-miesięczny kurs języka japońskiego, poczem przydzieleni zostaną do poszczególnych formacyj wojskowych

Ruch towarzystw.

— **ZEBRANIE Tow. Przemysłowo-Rzemieślniczego** odbędzie się w poniedziałek, 11 bm. o godzinie 7,30 w Bazarze.

Zarząd.

Z Pomorza.

—** **RADZYN.** Dnia 4 bm. zebrało się grono obywateli okolicznych, celem zwiedzenia gospodarki p. Rozwadowskiego w Czeczewie. Wybrano domenę, by stwierdzić, o ile Polacy dorównują swym poprzednikom względnie ich nawet w umiejętności gospodarstwa przewyższają.

Z prawdziwem zadowoleniem stwierdzili obecni goście miłe przyjęcie przez gospodarza i ugoszczeni staropolską gościnnością przepyszny stan gospodarki na polach i w stajni. Między innemi obecni byli pp. Kencer z pod Torunia, dr. Lachowski, ks. Jastrzembski, ks. Rutkowski i ks. proboszcz Mańkowski.

Po oficjalnem przyjęciu w domu gospodarza wygłosili wyżej wymienieni panowie serdeczne toasty w różnej intencji, nie pomijając gościnnego domu i rodziny, zakończone dłuższą przemową ks. prob. Mańkowskiego.

Przy tej okazji nadmienić muszę, że na wszystkich domenach w okolicy Radzyna urodzaje bardzo dobrze stoją, śmię nawet twierdzić, że lepiej niż za czasów dawniejszych panów i zadają kłam owym złowieszczym proropom żyjącym w obawie, że nasi Niemcom w sprawie roli nie dorównują. Polacy, dzierżawcy domen przy Radzynie pokazali, że są jeszcze lepszymi gospodarzami od ich poprzedników. Cześć im za to!

—** **ŁASIN. (Dzieciobójstwa.)** Emma Szwajcer w Ludwikowie, powiwszy dziecko, udusiła je. Nie wiedząc jak się go pozbyć, zawinęła trupa w kawałek płachty i wrzuciła do torfowiska w nadziei, że tam pewnie nikt go nie znajdzie.

Przypadkowo w tem miejscu pasły córki właściciela gęsi, a widząc jakieś zawiniątko przysypane z wierzchu trawą, wydobyły je. W ten sposób wykryła się zbrodnia. Policja Państwowa doszła wkrótce sprawczyni i uwięziła Szwajcerównę, tudzież jej narzeczonego jako współwinnego.

(Zbrodnia jest zaraźliwa). Drugi niestety wypadek dzieciobójstwa zdarzył się w naszej okolicy. Służąca Helena Bieniaszewska z Wybudowania powiła dziecko nieprawego łoża. Chcąc zataić wypadek, zadusiła dziecko i schowała je do siennika, na którym leżała. Gospodarz, zauważywszy krew pod łóżkiem, wezwał lekarza, który po zbadaniu stwierdził poród. B. nie widząc możności zatajenia, przyznała się do zbrodni. Trupa wydobyto z pod chorej. B. pozostać musiała narazie pod opieka policji w domu, ponieważ nie może być z nadmiaru upływu krwi przewieziona do więzienia.

—** **TORUŃ. (Udekorowanie zasłużonych działaczy)** byłej organizacji wojskowej na Pomorze odbyło się w południe na placu św. Katarzyny przed kościołem garnizonowym. Zarazem odbyła się uroczystość wręczenia „Virtuti Militari" pułkowi 63-ciemu. Udekorowano 13 osób orderem „Virtuti Militari" i 29 osób Krzyżem walecznych.

Uroczystość zakończyła się defiladą przed generalicją.

(Zabawa Tow. śp. „Lutni") jak można było się spodziewać wczoraj w Parku Cegielni ogromne przyciągnęła rzesze publiczności. Wieczorem kiedy zakończyła się zabawa ogrodowa, nie zabrakło także w salach Artusa sporo gości, którzy przy wesołych tanach zabawili się aż do rana.

(Pożar w P. K. K. P.) Wczoraj wieczorem o godzinie 7-mej została zaalarmowana Straż ogniowa do P. K. K. P.. Z nieznanych powodów zapaliło się poddasze. Energiczna akcja ratunkowa jednakowoż niedługo umiejscowiła ogień. Szkody nieznaczne.

—** **TORUŃ. (Krótki strajk na głównym dworcu.)** 6 bm. o godzinie 11 rano rzuciło pracę około 500 robotników, zatrudnionych w warsztatach kolejowych. Powodem strajku było niewypłacenie zaległych dodatków drożyźnianych. Dzięki przychylnemu stanowisku władzy zlikwidowano strajk już o godzinie 2-giej po południu. Ruch kolejowy nie ucierpiał.

—** **GDAŃSK. (Emigracja Gdańszczan do Ameryki.)** Jak donosi tutejszej prasie niemieckiej towarzystwo okrętowe „White Star Line", zgodził się rząd amerykański dopuścić w roku 1922 301 osób z terenu Wolnego Miasta do Stanów Zjednoczonych. Miesięcznie może się udać 20 procent wyznaczonej liczby osób do Ameryki.

Z całej Polski.

—** **BYDGOSZCZ. (Olbrzymi pożar lasu).** W piątek, dn. 7. bm. spłonęło między Bydgoszczą a Toruniem 2 000 morgów lasu. Las zapalił się od iskry z lokomotywy. Przy ratowaniu uruchomiono straże ogniowe okoliczne i oddział wojskowy w ilości przeszło 1 000 ludzi.

(P. Siemiaszkowa nadal dyrektorką teatru). Dn. 8 bm. na rozprawie sądowej w sprawie teatru miejskiego, wydział okręgowy odłożył rozprawę główną do dnia 25 sierpnia, przyznając p. dyrektorowej Siemaszkowej prawo pozostania do dnia ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy, kierowniczką teatru miejskiego w Bydgoszczy.

(Śmierć wskutek zatrucia mięsem.) W Lecznicy Miejskiej wskutek spożycia zatrutego mięsa zmarła żona niejakiego Leona Szumatalskiego, zamieszkałego przy ulicy Konopnej nr. 32. P. Szumatalska kupiła w Targowicy miejskiej dwa funty mięsa, a w tem była też i nerka. P. Sz. ugotowawszy mięso, jadła je razem z córką. Córka jednakże, nie znajdując smaku w nerce, zostawiła ją na talerzu. Matka, która i nerkę spożyła, w kilka godzin później zachorowała tak, że musiano ją odstawić do lecznicy, gdzie w 24 godzinach zmarła.

—** **KRAKÓW.** (Ceny na targu krakowskim.) Na ostatnim targu sprzedawano borówki (czarne jagody) po 120 mk. za 1 kg., wiśnie i agrest po 400 mk., czereśnie, maliny, poziomki i porzeczki po 600 mk. za 1 kg. Ceny warzyw, których dowieziono na targ w dużych ilościach, wykazywały znaczną zniżkę. Wiązkę buraków średniej wielkości można było dostać za 70 mk., kalarepy za 100, rzodkiewki 40 mk., główkę sałaty za 10 mk., wreszcie 1 kg. grochu zielonego w strączkach sprzedawano za 200 mk.

Od administracji.

Nadsyłającym oferty na ogłoszenia szyfrowane, zwracamy uwagę, że do ofert należy dołączyć mk. 25 na portorjum oraz koszta dalszej wysyłki.

Najlepiej nadsyłać oferty w 2 kopertach z dołączeniem odnośnych 25. mk; ułatwia to nam szybką dalszą ekspedycję ofert.

Sprawy społeczno-gospodarcze.

HANDEL.

— **Handel Polski z Kanadą.** Na skutek interwencji konsulatu polskiego w Kanadzie udało się uzyskać urzędową interpretację rozporządzenia kanadyjskiego ministerjum ceł i dochodów niestałych z dnia 3. 6. 1921, które usuwa dotychczasowe trudności polskiego importu do Kanady w sposób najzupełniej zadowalniający.

Rozporządzenie z dnia 4. 6. 1921, zakreślało przy stosowaniu obliczeń celnych „ad valorem" możliwość spadku obcej waluty tylko do połowy wartości parytetu, co naturalnie uniemożliwiało eksport do Kanady krajom o niskiej walucie, zmuszając eksportera płacić cło wielokrotnie wyższe, niż nakazywałaby realna wartość towaru.

Konsulat przeto uzyskał od kanadyjskiego departamentu celnego oświadczenie, mocą którego do towarów polskich nie będzie stosowane rozporządzenie z dnia 22. 7. 1922 r. odnoszące się do krajów o walucie nieustalonej (whenewer the valuc of a currency has not been proclaimed). Rozporządzenie to przypisuje brytyjskiemu konsulowi określenie na fakturze konsularnej prawdziwej wartości pieniędzy danego kraju. Równocześnie departament ceł zawiadomił o powyższem komory celne w Montrealu i Winnipegu, wskazując w jaki sposób traktować walutę polską przy obliczaniu cła.

KOMUNIKACJA.

— **Port w Gdyni.** Roboty około portu w Gdyni postępują naprzód, zaczęto już budować jeden z moli portowych, wskutek czego możliwe jest już wyładowywanie i naładowywanie największych statków, bez potrzeby udawania się do Gdańska. Koszty dotychczasowych robót wynoszą około 400 miljonów mk.

— **Kolejność przewozów kolejowych.** Stacje kolejowe są zobowiązane przestrzegać, aby towary były ładowane według stopni kolejności tak, że najpierw idą towary o najwyższej kolejności, a dopiero po pokryciu przewozu tych dalsze towary według porządku ich kolejności.

Porządek ten jest następujący:

1) ładunki wojskowe,
2) ładunki kolejowe, pocztowe itd.,
3) węgiel wszelkiego rodzaju, oraz materjały potrzebne do utrzymywania kopalni w ruchu (środki wybuchowe, drzewo kopalniane), wszelkie materjały, potrzebne dla hutownictwa,
4) materjały do walki z epidjami (środki dezynfekcyjne i t. p.),
5) aprowizacja wszelkiego rodzaju i materjały monopolowe, nawozy sztuczne,
6) towary eksportu polskiego, wywożone przez Gdańsk,
7) wszystkie ładunki przemysłowe (tak surowiec dla fabryk, jak wyroby gotowe),
8) drzewo opałowe i torf,
9) eksport przez inne granice państwa (oprócz Gdańska),
10) materjały dla budowy i odbudowy,
11) siano, słoma, pasza, ziemiopłody, nie wchodzące w zakres aprowizacji,
12) drzewo idące z lasów do przeróbki w tartakach i t. p.,
13) wszystkie inne przedmioty, bliżej nieokreślone.

— **Paczki na G. Śląsk.** Inspektorat poczt i telegrafów na G. Śląsku komunikuje, że od dnia 7 lipca r. b. dopuszcza się w obrocie wewnętrznym na polskiej części G. Śląska i obrocie z Polską ruch paczkowy. Paczki za zaliczką są jednak dopuszczalne tylko w wewnętrznym ruchu na polskiej części G. Śląska.

SPRAWY PIENIĘŻNE.

— **Wstrzymanie wypłaty zapomóg drożyźnianych rządowych dla miast** nastąpiło wskutek ustąpienia gabinetu Ponikowskiego. Zapomogę otrzymała tylko Warszawa w sumie 250 miljonów mk. zamiast 1 miljarda.

PRZEMYSŁ.

— **Z Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów.** — Skład Dyrekcji Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów został powiększony przez powołanie na stanowisko wicedyrektora p. Jana Hołyńskiego dotychczasowego Sekretarza Generalnego Związku.

W ten sposób skład Dyrekcji Centralnego Związku jest obecnie następujący: Andrzej Wierzbicki — dyrektor naczelny, Jerzy Łempicki — dyrektor, Jan Hołyński — wicedyrektor.

Zagranica.

— **Waluty zagraniczne w Moskwie.** „Gazeta Warsz." donosi: W dniu 26 czerwca sowiecki bank państwa w Moskwie płacił następujące ceny (w banknotach roku 1922):

za jeden funt szterling.	10 800 000	rb
za jeden dolar St. Zj.	2 300 000	„
za jeden dolar kanad	2.100.000	„
za jeden frank francuski	200 000	„
za jeden frank franc w złocie	430 000	„
za jedną koronę czeska	560.000	„
za 100 marek niemieckich	880 000	„
za 100 marek polskich	60.000	„
za 100 marek estońskich	500.000	„
za 10 rubli złotych	12.000 000	„
za jeden zołotn. złota	4.800 000	„
za jeden zołotn. platyny	16.800.000	„
za jeden zołotn. srebra	1.250 000	„
za jeden rubel srebrny	500 000	„
za rubel srebrny w bilonie	200.000	„

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Za redakcję: Izydor Średzki.

Urzędowe obwieszczenia władz miejskich.

Za niniejszy dział odpowiada według prawa prasow. nadsekretarz miejski **Damazy Raszkowski w Grudziądzu.**

Ogłoszenie·

Wobec przebrukowania części Lipowej— ulicy w granicach między Kopernika i Poniatowskiego, takowa dla ruchu będzie z dniem 12. b. m. zamknięta. Natomiast komunikacja ma się odbywać ulicami:

Lipowa — Poniatowskiego — Bartosza Głowackiego — Kopernika — Lipowa.

Magistrat.
Wydział V. Budownictwo. (2225
(—) T A R K A.

Obwieszczenie.

Niniejszem podaje się do wiadomości, że tut. Komenda Uzupełnień Koni sprzedaje drogą publicznej licytacji źrebięta od klaczy wojskowych w niżej podanych miejscowościach:

1. dnia 14 bm. o godz. 9-tej rano w Chełmnie przed Starostwem 1 źrebię.
2. dnia 15 bm. o godz. 9-tej rano w Grudziądzu na placu ćwiczeń przy koszarach Gen. Hallera, ul. Lipowa 13 źrebiąt.

Grudziądz, dnia 6. lipca 1922 r.

Magistrat
J. W ł o d e k.

Obwieszczenie.

D. O. K. ogłasza na dzień 18-go lipca br. przetarg na wydzierżawienie chłodni wojskowej w Toruniu.

Ostemplowane oferty należy w zamkniętych kopertach składać w Okręgowym Zakładzie Gospodarczym Nr. VIII. w Toruniu przy ul. Prostej 14, gdzie bliższe szczegóły warunków dzierżawy są do przejrzenia.

Posady

Sprzedaże

Mieszkania

Różne